

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
13 martie 2026
Clasa a V-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

- Francisca! Da' mai stai locului, copilă! N-am ieșit la picnic să sari coarda.
- Da' să ce?
- Să... Coarda se sare pe asfalt, nu aici. Uite și tu ce-ai tăvălit iarba mai rău ca o vacă.
- Ai văzut tu vaci care sar coarda?
- Nu, da' zic... Gata, ia-ți cartea și citește. Are și ilustrații, și conversații – să n-aud că te plictisești.
- Tata...
- Ce-i?
- *Vacanță* vine de la *vacă* sau *vacă* vine de la *vacanță*?
- Da' mai lasă-mă, copilă, cu etimologia, că suntem la picnic, nu la școală...
- Și-atunci de ce mă pui să citesc?
- Păi nu ziceai tu că-ți place *Alisa*?
- Da-mi place și să sar coarda...
- Nu pe iarbă, Francisca, nu pe iarbă! Mediul înconjurător e și-așa destul de năpăstuit, fără să-i mai traumatizezi și tu vegetația. Dacă aterizezi pe capul unui gândăcel? Nu te vezi cât ești de mare?
- Bine, dă-mi cartea.
- Dacă-mi dai coarda...

Schimbul se produce în tăcere și Francisca se așază pe scaunul pliant cu cartea în poală.

Francisca nu-și amintește când s-a ridicat de pe scaun. Se uită împrejur la florile mai înalte decât ea și la firele groase de iarbă. Îi ajung până mai sus de brâu. Oare când s-a micșorat atât? Un lucru e clar: tre' să crească imediat. Soarele se apropie de asfințit. Nu poate rămâne aici. Începe să se strecoare prin desiș. „Măcar de-aș ajunge la un drum sau la o potecă”, își spune. Dar singurul lucru care-i iese în cale e o ciupercă mai înaltă decât ea. „Dacă reușesc să mă urc pe ciupercă, poate văd încotro s-o iau”, își face curaj Francisca.

Se cațără pe un fir de iarbă din apropierea ciupercii. Când iarba începe să se aplece sub greutatea ei, Francisca face un salt și se agață de pălăria ciupercii. Reușește cu greu să se salte pe ea.

Pe pălăria netedă și rotundă e încolăcit un șarpe. Francisca e gata să se rostogolească înapoi în iarbă. Dar, pentru că șarpele nu dă niciun semn că vrea s-o atace, îl privește mai bine și vede că nu e decât o coardă pestriță cu mânere portocalii. Seamănă cu coarda pe care i-a luat-o tata.

Prinde coarda de un mâner și o desfășoară. „Cine-a pierdut-o trebuie să fie de aceeași înălțime cu mine”, își zice Francisca, măsurând coarda din priviri. Apucă și celălalt mâner. Într-adevăr, coarda îi e numai bună. Cu degetele încheștate pe mânere, Francisca își ia avânt și începe să sară coarda. Prima săritură o smulge de pe pălăria ciupercii și o poartă într-un arc lung pe deasupra câmpului, până când aterizează ușor în fața unui perete.

E un perete ca toți pereții, doar că sus nu se lipește de vreun tavan și nici nu se întâlnește la colțuri cu alți pereți. E tras într-un tapet verde cu dungi roz și stă singur în mijlocul câmpului. Pe el sunt etajere cu cărți, tablouri și un ceas cu cuc. Are chiar și ușă, și fereastră. Prin fereastră se văd în depărtare culmile unor dealuri, pe care niște vaci par să sară coarda.

„Măcar nu mai sunt așa mică”, își spune Francisca ușurată când bagă de seamă că ușa și fereastra sunt la fel de mari ca cele de la ea de-acasă. Deși nu prea înțelegea rostul lor pe un perete fără cameră.

„Dar, după ce am citit despre un zâmbet fără motanul care-l zâmbește, nu mi se mai pare deloc ciudat să văd un perete fără cameră”, spune Francisca cu glas tare, ca să-și mai facă puțin curaj.

E totuși singură în mijlocul câmpului și se apropie seara.

- Cum adică *perete fără cameră*? se aude un glas supărat. Peretele ăsta e camera mea!

Speriată de-a binelea, Francisca dă să facă un salt înapoi. Dar glasul continuă, de astă dată ceva mai blând:

— Mulțumesc că mi-ai adus coarda. Mereu o pierd. Nici nu știu de ce-o mai iau după mine. Pot sări la fel de bine și fără... Pot chiar să mă micșorez și să mă măresc de câte ori vreau, fără să mai sar peste ea, înainte și înapoi.

Sub ochii uimiți ai Franciscăi, printr-o crăpătură din perete, se strecură afară un Greier cât ea de mare. Greierul e îmbrăcat cât se poate de respectabil. Poartă redingotă neagră de catifea, cu două rânduri de mâneci. Are pantaloni și vestă de culoarea peretelui. Peste vestă i se revarsă o lavalieră înflorată. Pe cap poartă un cilindru lucios și neobișnuit de înalt. „Să-i încapă antenele”, se gândește Francisca. Încurcată, îi oferă coarda.

— Am găsit-o pe o ciupercă, se scuză.

— Ți-am spus că mie nu-mi trebuie neapărat. Ție ți-ar fi mai de folos. Ai picioare prea puține și prea scurte, iar genunchii ți se îndoaie pe dos. Nu poți sări destul de repede. Și nici destul de departe...

— De ce să sar? se miră Francisca.

Decide să ignore comentariile Greierului la adresa picioarelor ei.

— Cum de ce? se burzuluiește Greierul. Ca să pleci mai repede de aici. În curând se face ora de cină și n-ai fost invitată. Gândește-te numai cum te-ai simți să te trezești la cină neinvitată. Ți-ar veni să intri în pământ de rușine. Însă pentru asta ar trebui să fii mursuc – numai mursucii pot intra în pământ, sforând cu tirbușonul din vârful nasului. Dar cu un nas ca al tău, e clar că nu ești mursuc. Deși, cu înfățișarea asta de pământuf smotocit, ai putea fi parașpagal...

— Sunt fetiță! îl întrerupe Francisca îmbufnată.

— N-am auzit de un asemenea monstru. Dar, orice ai fi, continuă Greierul netulburat, e clar că nu poți nici să te miști destul de repede, nici să intri în pământ. Așa că păstrează coarda și pleacă imediat mai departe. În curând bate ceasul de cină!

Greierul se uită peste umărul redingotei la ceasul cu cuc. Acele ceasului din perete se învârt tot mai repede, în sens invers.

— Mulțumesc pentru coardă, rostește Francisca cu răceală în glas și se pregătește să facă un nou salt.

„Oriunde aş ajunge”, își spune ea, „e clar că n-am cum să nimeresc peste o ființă la fel de urăcioasă. Și chiar dacă nimeresc, pot sări oricând mai departe. Până la urmă tot o să dau de niște ființe drăguțe, care mă vor ajuta să scap de aici...” [...]

— Ai citit de te-ai pricopsit, observă tata când Francisca se ridică de pe scaun să-și culeagă cartea din iarbă.

— Chiar că m-am pricopsit! răspunde Francisca bucuroasă.

Florin Bican, *Francisca sare coarda până în Țara Minunilor și înapoi*

B.

În prima săptămână a lunii octombrie 1883, Clubul Exploratorilor din America de Vest, aflat la San Francisco, primise promisiunea onorantă, așa cum nu i se întâmplase niciodată până atunci, că va fi primul care va afla detaliile unei inexplicabile și extraordinare aventuri — cea mai importantă știre a anului, povestea pe care întreaga lume aștepta cu nerăbdare să o audă, cea a călătoriei unice întreprinse de profesorul William Waterman Sherman. Profesorul Sherman pornise din San Francisco în data de 15 august. Călătoria cu un balon gigantic și, așa cum le declarase reporterilor, spera să fie primul om care zboară peste Oceanul Pacific. Trei săptămâni mai târziu, urma să fie salvat din Oceanul Atlantic, pe jumătate înfometat și sleit de vlagă, agățat de resturile a douăzeci de baloane dezumflate. Cum de s-a trezit în Atlantic, între atâtea baloane, când el pornise spre Pacific într-un singur balon? Întâmplarea a șocat și a pus pe jar imaginația întregii lumi. De îndată ce a fost zărit și salvat dintre resturile celor douăzeci de baloane căzute în Atlantic de către căpitanul cargobotului S.S. *Cunningham*, aflat în cursă spre New York, profesorul a fost dus degrabă în pat, deoarece era bolnav și epuizat, suferea de frig și se afla în stare de șoc. Doctorul navei l-a tratat cu toată grija, bucătarul l-a înzdrăvenit cu mâncare [...], iar căpitanul John Simon însuși i-a acordat o atenție deosebită. Când s-a întremat îndeajuns cât să poată vorbi, doctorul, bucătarul și căpitanul s-au aplecat asupra patului în care stătea și l-au întrebat plini de emoție:

— Cum vă simțiți?

— Se putea și mai rău, a răspuns profesorul Sherman, cu un glas cam vlăguit.

— Vă simțiți în stare să ne povestiți ce vi s-a întâmplat? l-a întrebat căpitanul Simon.

— Mă simt în stare, a spus profesorul Sherman, și vreau, în primul rând, să vă mulțumesc pentru atenția dumneavoastră plină de amabilitate. Însă, domnilor, în calitate de membru de onoare al Clubului Exploratorilor din America de Vest, aflat la San Francisco, mă simt dator să relatez extraordinara mea aventură acelei ilustre fraternități, înaintea oricui altcuiva! a exclamat el.

Auzind asta, căpitanul John Simon s-a simțit, desigur, puțin jignit. La urma urmei, el dăduse ordinul de salvare a profesorului când îl văzuse plutind, mai mult mort decât viu, într-un hățș de scânduri sparte și baloane dezumflate, el îi salvase viața. Iar doctorul navei îl tratase și îl îngrijise cu multă atenție pe Sherman pe toată durata convalescenței sale. Apoi bucătarul navei se dăduse peste cap să-i pregătească tot soiul de specialități și delicatessuri. Tustrei au fost profund dezamăgiți. Totuși, refuzul profesorului le-a stârnit și mai mult curiozitatea.

William Pène du Bois, *Cele douăzeci și unu de baloane*,
traducere de Dana Pătrănoiu

C.

MARAMUREȘ
BALLOON FIESTA 2024

EDIȚIA 9
ENERGIE NOUĂ

D - ONLY

MARAMUREȘ
BALLOON FIESTA

PROGRAM FESTIVAL ~~03-06 OCTOMBRIE~~

JOI

▷ Primirea piloților și a baloanelor cu aer cald

VINERI, SÂMBĂTĂ, DUMINICĂ

08:00

▷ Zbor de dimineață - spectacol al baloanelor cu aer cald

14:00 - 18:00

▷ Activități și ateliere creative pentru copii
▷ Loc de joacă, colț cu povești, expoziție foto
▷ Un mare picnic de bucurie cu cei dragi
▷ Prăjituri și bunătăți pregătite de părinți și copii
▷ Mâncare locală făcută de femeile satelor, muzică și voie bună
▷ Programe artistice ale școlilor din satele Țării Lăpușului (Duminică!)

16:30

▷ Zbor de după amiază - spectacol al baloanelor cu aer cald
▷ Display baloane cu aer cald, night glow

NU SE PLĂTEȘTE participarea la festival, să fiți aproape de baloanele cu aer cald.
Veniți cu cei dragi, aduceți o păturică și bucurați-vă de timpul împreună și de
spectacolul magic al baloanelor cu aer cald.

#noiaducemenergiabuna

partener principal **ppc**

locatie
Rogoz - Lăpuș

SUBIECTUL I**20 de puncte**

Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Litera „i” notează doar vocală în ambele cuvinte din seria:

- a) „ciupercă”, „douăzeci”.
- b) „mijlocul”, „câmpului”.
- c) „comentariile”, „speriată”.
- d) „neobișnuit”, „urâcioasă”.

2 puncte

2. Numărul literelor este mai mic decât numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

- a) „ceas”, „ciupercă”.
- b) „chiar”, „înțelegea”.
- c) „el”, „extraordinar”.
- d) „vegetația”, „ea”.

2 puncte

3. Sinonimele potrivite în context pentru cuvintele subliniate în enunțul: „va fi primul care va afla detaliile unei inexplicabile și extraordinare aventuri – cea mai importantă știre a anului, povestea pe care întreaga lume aștepta cu nerăbdare să o audă, cea a călătoriei unice întreprinse de profesorul William Waterman Sherman.” sunt, în ordine:

- a) *banale, ardoare, recuperate.*
- b) *elocvente, evlavie, suportate.*
- c) *iraționale, naivitate, efectuate.*
- d) *stranii, neastâmpăr, săvârșite.*

2 puncte

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos.

4. Notează, din textul A, două cuvinte aparținând câmpului lexical al *vestimentației*.

2 puncte

5. Alcătuiește o propoziție negativă în care cuvântul subliniat în secvența „— Ai citit de te-ai pricopsit” să aibă altă valoare morfologică, pe care o vei preciza.

2 puncte

6. Identifică, în secvența următoare, două verbe aflate la moduri diferite, pe care le vei preciza: „— Nu, da' zic... Gata, ia-ți cartea și citește. Are și ilustrații, și conversații...”.

2 puncte

7. Transcrie, din secvența următoare, substantivul articulat nehotărât și un substantiv nearticulat, pe care le vei preciza: „Pe el sunt etajere cu cărți, tablouri și un ceas cu cuc”.

2 puncte

8. Scrie forma de perfect simplu a primului verb predicativ, din enunțul următor, și forma de imperfect a celui de-al doilea verb predicativ, cu păstrarea persoanei și a numărului: „Dar după ce am citit despre un zâmbet fără motanul care-l zâmbeste, nu mi se mai pare deloc ciudat să văd un perete fără cameră”.

2 puncte

9. Menționează predicatul și subiectul din secvența: „Pe el sunt etajere cu cărți, tablouri și un ceas cu cuc.”

2 puncte

10. Rescrie corect următorul enunț: — *Nu-mi mai zi, prietene, să nu iau haine de mătase, doar știi că-ți vei dori o zi ca-n basme!*

2 puncte**SUBIECTUL al II-lea****40 de puncte**

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos.

1. Menționează, într-un enunț, o diferență dintre *mursuc* și *parașpagal*, așa cum rezultă din relatarea Greierului, utilizând informațiile din textul A.

6 puncte

2. Precizează în două-trei enunțuri, două motive pentru care Greierul consideră că fetița nu poate sări nici prea repede și nici prea departe, așa cum reiese din textul A.

6 puncte

3. Explică, în două-patru enunțuri, de ce călătoria profesorului Sherman a devenit o știre, utilizând informațiile din textul B.

6 puncte

4. Motivează, în 30-50 de cuvinte, reacția salvatorilor față de discreția profesorului Sherman în privința călătoriei sale, așa cum se ilustrează în textul B.

6 puncte

5. Prezintă, în 50–70 de cuvinte, un element de conținut comun textelor-suport A și B.

8 puncte

6. Consideri că pentru un zbor cu balonul ai nevoie de mult curaj? Justifică-ți răspunsul, în 70-100 de cuvinte, referindu-te la textele B și C.

8 puncte**SUBIECTUL al III-lea****30 de puncte**

Imaginează-ți că profesorul Sherman o întâlnește pe Francisca la una dintre activitățile festivalului organizat în Maramureș și, împreună, decid să meargă, neinvitați, la cina despre care amintise Greierul.

Scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care se relatezi o întâmplare prin care au trecut personajele.

Vei primi **20 de puncte** pentru conținutul compunerii și **10 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.